

Д. І. Кошеля,
аспірант кафедри економіки та фінансів,
Мукачівський державний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2706-4031>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.10.182

ІНСТИТУЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ В ІТ-СФЕРІ

D. Koshelia,
Postgraduate student of the Department of Economics and Finance, Mukachevo State University

INSTITUTIONAL AND ECONOMIC PRINCIPLES OF STATE REGULATION OF BUSINESS ORGANIZATION IN THE IT SPHERE

Актуальність дослідження обумовлена потребою державного регулювання процесів організації бізнесу в ІТ-сфері, що виникає через ряд проблем. Зокрема, суб'єкти бізнесу та їх структури мають власні цілі, завдання, інтереси та пріоритети розвитку, в межах яких вони здійснюють пошук законних та вигідних схем організації діяльності. Мета, завдання, інтереси та пріоритети розвитку суб'єктів бізнесу не завжди збігаються, відтак, кожен з них обирає ту організаційно-правову форму діяльності, яка не завжди сприяє ефективній співпраці. Формування нерівних правил гри на ринку призводить до виникнення специфічних форм організації бізнесу, які можуть стримувати їх розвиток. Метою статті є визначення базових засад регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері. За результатами дослідження доведено, що наразі суб'єкти бізнесу в ІТ-сфері орієнтовані на розвиток мікробізнесу, який характеризується складнощами у накопиченні капіталу через обмеженість джерел формування фінансових ресурсів. Суб'єкти малого бізнесу обмежені у можливостях взяти довгостроковий кредит та мобілізувати кошти на фінансовому ринку. За результатами дослідження доведено, що наразі суб'єкти бізнесу в ІТ-сфері мають складнощі у формуванні матеріально-технічної бази, необхідної для виробництва якісних товарів і послуг. Доведено, що наразі поширена практика використання ІТ-рішень створює додаткові ризики для бізнесу, а також ризики пов'язані з формуванням морально застарілого та фізично зношеного обладнання. Практична значущість дослідження обумовлена доведеністю того факту, що інституційно-економічні засади державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері не є оптимальними та потребують системної оптимізації. Результати дослідження свідчать про необхідність покращення інституційно-економічних засад державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері. Це створить умови для розвитку великого бізнесу користуючись з заходів: ліквідації гібридних форм діяльності в ІТ-сфері; упорядкування правового середовища функціонування юридичних осіб, ФОП, іноземних представництв та філій; забезпечення стабільності умов для ведення бізнесу.

The relevance of the research is driven by the need for state regulation of business organization processes in the IT sphere, which is determined by the specificity inherent in all sectors of the economy. In particular, business entities and their structures have their own goals, tasks, interests, and development priorities within which they seek legitimate and advantageous schemes for organizing their activities. The goals, tasks, interests, and development priorities of business entities do not always align, so each of them chooses the organizational and legal form of activity that does not always promote effective cooperation. The establishment of unequal rules of the game in the market leads to the emergence of specific forms of business organization that may hinder their development. The aim of the article is to determine the fundamental principles of regulating business organization in the IT sphere. According to the research findings, it has been proven that currently, business entities in the IT sphere are oriented towards the development of micro-businesses, which are characterized by difficulties in accumulating capital due to the limited sources of forming financial resources. Small business entities are

constrained in their ability to access long-term credit and mobilize funds in the financial market. The research results indicate that currently, business entities in the IT sector face challenges in forming a material-technical base sufficient for producing high-quality goods and services. It has been demonstrated that currently, the widespread practice of using IT solutions creates additional risks for businesses, as well as risks associated with the formation of morally outdated and physically worn-out equipment. The practical significance of the research is determined by the fact that it demonstrates the inadequacy of the institutional-economic foundations of state regulation of business organization in the IT sphere and the need for systematic optimization. It has been proven that such improvement of the institutional-economic foundations of state regulation of business organization in the IT sphere is necessary, which will create conditions for the development of large businesses by taking measures such as: eliminating hybrid forms of activity in the IT sphere; organizing the legal environment for the functioning of legal entities, individual entrepreneurs, foreign representations, and branches; ensuring stable conditions for conducting business.

Ключові слова: філіали, представництва, бізнес в ІТ-сфері, правила діяльності, законодавче закріплення норм.

Key words: branches, representations, IT business, operational rules, legislative enactment of norms.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Актуальність дослідження обумовлена потребою державного регулювання процесів організації бізнесу в ІТ-сфері, що виникає через ряд проблем. Зокрема, суб'єкти бізнесу та їх структури мають власні цілі, завдання, інтереси та пріоритети розвитку, в межах яких вони здійснюють пошук законних та вигідних схем організації діяльності. Мета, завдання, інтереси та пріоритети розвитку суб'єктів бізнесу не завжди збігаються, відтак, кожен з них обирає ту організаційно-правову форму діяльності, яка не завжди сприяє ефективній співпраці. Формування нерівних правил гри на ринку призводить до виникнення специфічних форм організації бізнесу, які можуть стримувати їх розвиток.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед науковців, чії праці відіграють ключову роль у розв'язанні проблеми визначення інституційно-економічних засад державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері, можна вказати таких авторів як Дюк А.А., Гавриляк О., Миронова Ю., Саух І.В. У межах окреслених досліджень констатовано, що зміст регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері здійснюватися через інституційно-економічні засади, що визначаються за наборами правил та стійких норм, які упорядковують формування та існування організаційних форм бізнесу в ІТ-сфері. Таким чином, саме на ці дослідження автор статті опирається для визначення тих аспектів проблеми, які залишилися невирішеними раніше і яким присвячена вказана стаття.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є визначення базових засад регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Засади державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері в Україні наразі спрямовані на різноманітність організаційних форм бізнесу, включаючи підприємства або компанії (які мають статус юридичної особи), філіали та представництва закордонних компаній, а також приватну підприємницьку діяльність (що мають статус фізичної особи — підприємця). Ці засади сформовані через законодавче закріплення форм власності, способів створення та статусів бізнесу для як юридичних, так і фізичних осіб, а також правових режимів майна, переданого бізнесу його засновниками тощо. Крім того, наразі розпочато законодавче закріплення норм та правил діяльності фахівців, які не обрали жодну з вище зазначених організаційних форм бізнесу. Такі фахівці можуть діяти за трудовим договором з нефіксованим робочим часом, який може бути укладений з кількома роботодавцями.

Так, бізнес, завдяки використанню статусу юридичної особи приватного права, обмежується діяльністю з отримання прибутку від виробництва та продажу товарів і послуг в ІТ-сфері. Це здійснюється за допомогою інституційно-економічних засад, базові риси яких відображені на рисунку 1.

Наведені вище базові риси інституційно-економічних засад державного регулювання зумовлені жорстким контролем бізнесу через використання статусу юридичної особи та акумульованого ним капіталу з боку державних органів.

Крім того, специфічним, щодо статусу є складність його використання. Ця складність призводить до того, що станом на 2021 р. в ІТ-сфері діяльність є достатньо диференційованою за видами економічної діяльності, що допомагає краще адаптуватися до змін. Зокрема, якщо розглядати структуру за КВЕД, то найбільш чис-

Діяльність через статус юридичної особи приватного права	1. ознаки статусу: можливість переоформлення на іншого власника, найменування, відособлене майно, правоздатність і дієздатність з моменту державної реєстрації; відповідальність за здійснювану діяльність у межах відособленого майна юридичної особи
	2. носії статусу: приватне підприємство, підприємство колективної власності
	3. базове джерело правил, стійких норм використання статусу: Порядок створення, державної реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації юридичної особи та її філіалів регулюється положеннями Цивільного кодексу України, Господарським кодексом України, а також Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» № 755-IV. 755-IV
	4. правила діяльності юридичної особи приватного права: 1) складні вимоги до порядку державної реєстрації та внесення змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб; 2) вимоги щодо сплати податків; 3) вимоги до обрахунку реального фінансового результату; 4) вимоги до бухгалтерського, податкового обліку та системи звітності; 5) вимоги до припинення діяльності.

Рис. 1. Базові риси інституційно-економічних засад державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері у статусі юридичної особи приватного права

Джерело: сформовано на основі [1; 2].

ленною є найширша за напрямками діяльності група 62 комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність (зокрема, 62.01 діяльність з комп'ютерного програмування на яку припадає 46,6% юридичних осіб в ІТ-сфері та 62.02 діяльність з консультування з питань інформатизації на яку припадає 14,5% юридичних осіб в ІТ-сфері).

Вагомою є кількість юридичних осіб, що належать до групи 63 надання інформаційних послуг (зокрема, 63.1 оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність; веб-портали (на яку припадає 15,6% юридичних осіб в ІТ-сфері), 63.9 надання інших інформаційних послуг (на яку припадає 13,5% юридичних осіб в ІТ-сфері)). Частка юридичних осіб, що реалізувалися за іншими напрямками є незначною [46].

Станом на 2021 рік у ІТ-сфері функціонувало близько 10 199 юридичних осіб. Протягом періоду з 2010 по 2021 рік кількість суб'єктів бізнесу в ІТ-сфері зросла на 82%, проте у короткостроковому плані значного зростання не відбулося. Зміни кількості суб'єктів бізнесу в ІТ-сфері, які діють у формі юри-

ми обставинами. З початком повномасштабного вторгнення рф в Україну правила та норми, які упорядковують формування та існування бізнесу в ІТ-сфері у формі юридичної особи додатково ускладнилися у зв'язку із тимчасовим закриттям, а з 19 березня 2022 р. обмеженням доступу до всіх державних реєстрів [4]. З 30 березня 2022 можливості державної реєстрації юридичних осіб розширилися, однак можливі в обмеженого кола суб'єктів надання адміністративних послуг [4];

2) високий рівень оподаткування. Ключові зміни щодо податку на прибуток, ПДВ, ПДФО та військового збору, земельного та екологічного податків внесені у зв'язку з дією закону №2120-IX від 15.03.2021р. не сприяли значному розвитку окресленої форми організації бізнесу, оскільки вони мали тимчасовий характер [7]. З 1 липня Кабінет Міністрів схвалив законопроект, який із 1 липня 2023 року повернув підприємства на систему оподаткування, що діяла до впровадження пільгового режиму у 2%;

3) складність підрахунку реального фінансового результату (у зв'язку із застосуванням порядку зменшення фінансового результату до оподаткування на частину суми від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових років на виконання пп. 140.4.4 ПКУ);

4) складний бухгалтерський облік діяльності (обов'язкова реєстрація при готівкових розрахунках), складний податковий облік;

5) складна система звітності (яка зумовлена великою кількістю звітів);

6) складність припинення діяльності (зокрема, ліквідація юридичної особи є доволі складною процедурою, яка вимагає розроблення чіткого, поетапного плану припинення діяльності компанії). Ускладнює становище той факт, що під час дії воєнного стану діє заборона на оп-

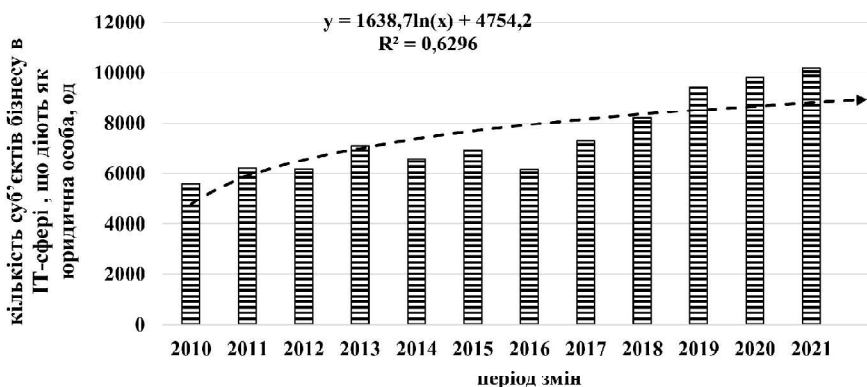

Рис. 2. Зміни кількості суб'єктів бізнесу в ІТ-сфері, що діють у формі юридичної особи, Україна, 2010–2021, од.

Примітка

*без урахування тимчасово окупованих територій Донецької, Луганської областей та АРК.

Джерело: сформовано на основі [2]

рилюднення даних з державних реєстрів (тому ліквідація може значно затягнутися, і фактично може бути завершена вже після закінчення воєнного стану [4]).

Системне накладення вищезгаданих недоліків, в поєднанні з нестабільністю умов для ведення бізнесу, обмежує організаційний потенціал бізнесу в ІТ-сфері, особливо якщо він створений у формі підприємств. Ця форма є найбільш зарегульованою і, отже, не може швидко адаптуватися до змін у законодавстві. Крім того, вимоги до оподаткування, податкового, бухгалтерського обліку та звітності у зв'язку із постійною зміною їх законодавчої бази потребують відстеження та ускладнюються законодавчими колізіями. Прогалини в законах та системні недоліки функціонування державних інститутів формують ризик рейдерських захоплень.

Усі ці чинники створюють невідгідні умови для розвитку великого бізнесу. Бізнес, використовуючи статус юридичної особи приватного права, націлений на максимальну диференціацію своєї діяльності (орієнтуючись на кілька КВЕД) та на розвиток у формі мікропідприємств, оскільки вони можуть швидко реагувати на зміни умов для ведення бізнесу. Так, станом на 2021 р. в ІТ-сфері 97,9 % юридичних осіб є суб'єктами малого бізнесу (з яких 88,4 % — це мікропідприємства без значного капіталу), 2,1 % таких осіб належать до середнього бізнесу. Суб'єкти великого бізнесу відсутні. Додатковим фактором, що не сприяє стабільності умов ведення бізнесу це дестабілізація у зв'язку із повномасштабним вторгненням РФ в Україну.

Як наслідок наразі вплив окреслених форм бізнесу на національну економіку незначний.

Бізнес через використання статусу приватної підприємницької діяльності (або ФОП) обмежується діяльністю з отримання прибутку від виробництва та продажу товарів і послуг в ІТ-сфері. Базові риси інституційно-економічних засад державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері у статусі ФОП виділені на рис. 3.

Наведені риси інституційно-економічних засад державного регулювання демонструють помірний контроль бізнесу через використання статусу ФОП та простоту використання окресленого статусу в ІТ-сфері.

Якщо розглядати за КВЕД, то найбільш численною є група 62 комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність (зокрема, це 62.01 діяльність з комп'ютерного програмування на яку припадає 65,4% ФОП ІТ-сфері та 62.02 діяльність з консультування з питань інформатизації на яку припадає 13% ФОП в ІТ-сфері). Вагомим є обсяг ФОП, що легалізовані за групою 63 надання інформаційних послуг на яку припадає 11,9% ФОП в ІТ-сфері.

У цілому в ІТ-сфері в 2021 р. нараховувалося близько 259805 ФОП, які при за 2010—2021 р. збільшили

Діяльність через використання статусу приватної підприємницької діяльності	ознаки статусу: бізнес не може бути переоформлений на іншого інвестора; відсутність найменування; кількісні обмеження щодо доходу та кількості працівників; використання майна власника бізнесу; відповідальність за здійснювану діяльність (матеріальна і юридична)
	носії статусу: різні групи ФОП (відповідно до групи платників та ставки єдиного податку (ЄП) на поточний рік)
	базове джерело правил, стійких норм використання статусу: порядок створення, державної реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації ФОП регулюється положеннями Цивільного кодексу України та Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» № 755-IV, Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг" № 1724-VIII орієнтуванням на контрактний механізм
	правила діяльності ФОП: 1) спрощена процедура реєстрації та ліквідації; 2) спрощена система оподаткування; 3) спрощена система обліку (спрощений облік доходів) та звітності; 4) сплата одного податку замість декількох

Рис. 3. Базові риси інституційно-економічних засад державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері у статусі ФОП

Джерело: сформовано на основі [3].

свою кількість на 688 %, у короткостроковому періоді (що охопив 2019-2021 р.) показник також демонстрував значне зростання (у 2020—2021 рр. приріст оцінювався у 23,6 %, у 2020—2019 рр. у 15,14 % [2]). Зміни кількості суб'єктів бізнесу в ІТ-сфері, що діють у формі фізичної особи-підприємця в Україні наведені на рис. 4.

Значний вплив на розвиток ФОП в ІТ-сфері справила відсутність стабільності умов ведення бізнесу та полегшення застосування контрактного механізму (внаслідок спрощення у 2016 р. процедур контролю за операціями з експорту послуг та отримання коштів від закордонних компаній для ФОПа. Згідно з положеннями Закону № 1724-VIII — наявна можливість використання інвойсів, скасування необхідності перекладу письмового договору тощо). Специфічним для цієї форми організації бізнесу в ІТ-сфері є те, що суб'єкти можуть працювати самостійно або у межах тематичних студій, що є робочими група фахівців, кожен з яких діє як ФОП. При такому варіанті може визначатися ФОП — посередник з функціями керівника проєкту, орендаря офісу, особи яка отримує та розподіляє кошти, здійснює контроль [1]. При цьому замовлення ФОП мають можливість отримувати багатьма способами.

За кожною схемою роботи для залученого ФОПа гарантуються: 1) незалежність та самостійність діяльності; 2) мінімальні організаційні витрати; 3) не високий рівень оподаткування з можливостями оптимізації; 4) можливість винаймання працівників. У перші тижні війни Верховна Рада дозволила ФОП першої та другої груп не сплачувати єдиний податок, а всім ФОП — не платити ЄСВ. Однак, навіть після скасування пільг ФОП доступні загальна та спрощена система оподаткування.

Зазначимо, що бізнес в ІТ-сфері через приватну підприємницьку діяльність має певні недоліки. Загальним недоліком є податкові ризики та ризики у відносинах з контролювальними органами. Також існує складність позиціонування бізнесу на ІТ-ринку та обмеження кола замовників. Разом з тим окреслені особливості не обмежують організаційний потенціал малого бізнесу в ІТ-сфері, особливо якщо він спрямований на реалізацію пробних проєктів, на які не впливає наявність кількісних обмежень, які стосуються сум платежів та

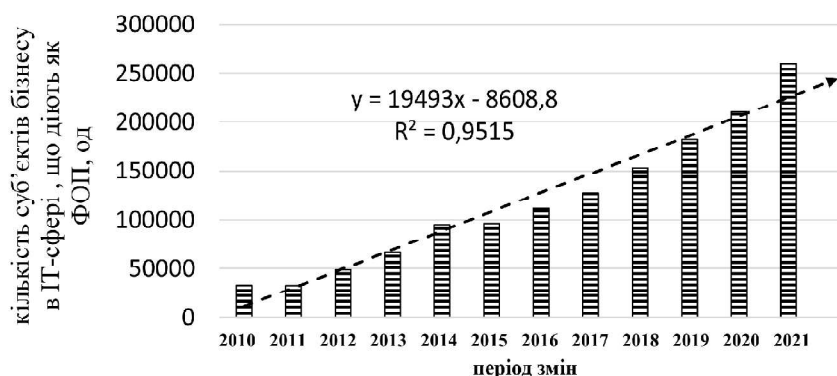

Рис. 4. Зміни кількості суб'єктів бізнесу в ІТ-сфері, що діють у формі фізичної особи-підприємця, Україна, 2010–2021, од.

Примітка

*без урахування тимчасово окупованих територій Донецької, Луганської областей та АРК.

Джерело: сформовано на основі [3].

величини команди. Відтак 100% ФОП в ІТ-сфері є суб'єктами малого підприємництва. Вплив окреслених форм бізнесу на національну економіку незначний.

Підтвердженням цього факту є те, що станом на 2021 р. в ІТ-сфері з 23904855,2 тис. грн реалізованої продукції (товарів, послуг) ФОП, 100 % припадає та суб'єктів підприємництва з обсягом реалізованої продукції до 1 млн євро [3]. При цьому це лише 36,8% від обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання в ІТ-сфері [3]. Крім того, за цей період досить незначною є частка зайнятих працівників у суб'єктів господарювання ІТ-сфері, що діють формі юридичної особи (яка складає 2,94% від загальної кількості зайнятих в економіці та 79% від загальної кількості зайнятих в ІТ) [2].

Окреслені дані також зумовлені тим, що використання окресленої моделі досить ускладнене при розвитку ІТ бізнесу, який виходить за межі малого і потребує великої команди учасників. Це зумовлене не тільки наявністю кількісних обмежень, у зв'язку з якими один ФОП не може брати на себе та розподіляти оплату за послуги усіх розробників. Для дотримання лімітів ЄП податку платежі мають розподілятися на усіх декількох ФОПів тематичних студій. В іншому випадку необхідно змінювати групу платника єдиного податку або відмовитися від спрощеної системи оподаткування. Додатковими проблемами є: 1) неможливість визначення єдиного ФОПа — посередника, який реалізує функцію орендаря офісу та одночасно бере на себе значну частину платежів для команди з за кордону; 2) необхідність ФОПа працювати не лише за трудовими договорами, а й за цивільно-правовими чи господарськими угодами, щоб їх діяльність, не підпадала під ознаки приховування трудових відносин; 3) проблема оформлення власності на основні засоби. Системна дія окреслених недоліків призводить до того, що певні схеми оплати чи відшкодування поточних витрат в договорах з українською стороною (ФОП) прописати неможливо, оскільки це одразу спричинить виведення структури за межі рамок законного функціонування.

Бізнес в ІТ-сфері також може здійснюватися через іноземні представництва та філії, що існують у формі

акредитованого суб'єкта без набуття статусу юридичної особи. Встановлення сукупності правил, стійких норм діяльності таких форм бізнесу визначається за положеннями Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань", Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність", наказу Міністерства фінансів України від 19.03.2021 № 163 та цілого ряду інших нормативно-правових актів. Разом з тим, відсутність стабільності умов ведення бізнесу, значна кількість правил, норм діяльності не дозволяють цим компаніям легко та ефективно працювати в Україні. Крім того наявні інші проблеми бізнесу через іноземні представництва,

філії, зокрема: 1) складність та тривалість процесу акредитації Міністерством юстиції України та реєстрації в інших державних органах; 2) невизначеність правового статусу відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави; 3) відсутність загальнодоступного реєстру з відомостями про відокремлені підрозділи юридичної особи; 4) завищена плата за реєстрацію. Наразі статистика щодо кількості таких представництв в ІТ-сфері на сайті Державної служби статистики України відсутня [2]. При цьому за даними європейської Бізнес Асоціації іноземні суб'єкти бізнесу, замість акредитації представництва використовують інші можливості, серед яких співпраця з фізичними особами або фізичними особами-підприємцями (ФОП) [6].

Паралельне існування окреслених вище статусів ФОП та юридичних осіб призводить до утворення гібридних форм діяльності з отримання прибутку від виробництва та продажу товарів і послуг в ІТ-сфері, а саме специфічних об'єднань юридичних та / або фізичних осіб, що роблять спільну справу. За таких умов діяльність здійснюється через інституційно-економічні засади, базові риси яких одночасно відповідають тим, що визначені для ФОПа та для юридичних осіб. У юридичних осіб кількість співробітників мінімальна або їх немає, але завжди є чисельні ФОПи контрагенти. При цьому один і той самий бухгалтер обслуговує всіх окреслених ФОПів. Разом з тим наразі відсутні критерії пов'язаності, за якими можна визначити участь ФОПів у подібних схемах. Відтак підрахувати, скільки ФОПів є прихованими штатними працівниками.

Основні проблеми гібридних форм діяльності з отримання прибутку від виробництва та продажу товарів і послуг в ІТ-сфері: 1) створення нерівних правил гри на ринку; 2) складні взаємовідносини з працівниками [7].

Певні кроки в напрямі ліквідації гібридних форм діяльності вже зроблені. Зокрема, з 18 липня 2022 р. реалізоване законодавчого закріплення діяльності фахівців, які не обрали не одну з визначених вище організаційних форм бізнесу (ФОП та юридичної особи) або хочуть її змінити. Наразі введені норми за якими такі

особи можуть діяти за трудовим договором з нефіксованим робочим часом, який може укладатися з кількома роботодавцями. Діяльність фрілансерів в ІТ-сфері за трудовим договором з нефіксованим робочим часом за своїм юридичним статусом є аналогом іноземного "zero hours contract", який застосовується у Великобританії, Бельгії, Нідерландах, Угорщині. Специфічним, є те, що при такій формі організації діяльності фрілансери зможуть виконувати роботу у статусі самозайнятого працівника.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

За результатами дослідження доведено, що наразі суб'єкти бізнесу в ІТ-сфері орієнтовані на розвиток мікробізнесу, що зумовлене:

1) складнощами в акумулюванні капіталу у зв'язку з обмеженістю джерел формування фінансових ресурсів. Так, суб'єкти малого бізнесу обмежені у можливостях взяти довгостроковий кредит (оскільки банки надають кредити переважно під заставу або за наявності поручителя), у можливостях мобілізації коштів на фінансовому ринку (цінні папери таких суб'єктів не привабливі для інвесторів);

2) складнощами в формуванні матеріально-технічної бази, достатньої для виробництва якісних товарів і послуг. Наразі поширена практика використання ІТ-рішень, які створюють додаткові ризики для бізнесу. Крім того прагнення до диференціації діяльності синтезує складності в організації укладання комерційних угод.

Очевидно, що інституційно-економічні засади державного регулювання бізнесу в ІТ-сфері наразі не є оптимальними та потребують системної оптимізації. Доведено, що необхідне таке покращення інституційно-економічних засад державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері, яке створить умови для розвитку великого бізнесу за рахунок: ліквідації гібридних форм діяльності в ІТ-сфері; упорядкування правового середовища функціонування юридичних осіб, ФОП, іноземних представництв та філій; забезпечення стабільності умов для ведення бізнесу (у тому числі внаслідок системи державних гарантій).

Перспективи подальших досліджень полягають у формуванні стратегії покращення інституційно-економічних засад державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері.

Література:

1. Василечко Н. Варіанти побудови структури ІТ-компаній в Україні, АО "БК Партнерс", 2016, Т. 1. URL.: [https://legalaid.ua/ua/varianty-pobudovy-struktury-it-kompanij-v-ukrajini-chastyna-1/#:~:text=\(дата звернення: 26.04.2024\)](https://legalaid.ua/ua/varianty-pobudovy-struktury-it-kompanij-v-ukrajini-chastyna-1/#:~:text=(дата звернення: 26.04.2024))
2. Власний бізнес: яку організаційно-правову форму обрати?, URL.: <https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/vlasnij-biznes-yaku-organizacijno-pravovu-formu-obrati.pdf> (дата звернення: 26.04.2024).
3. Офіційний сайт Державна служба статистики України, Економічна статистика. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 26.04.2024).

4. Реєстрація юридичних осіб в умовах воєнного стану: можливості та проблеми. URL: https://biz.ligazakon.net/analytcs/210554_restratsya-yuridichnikh-osb-v-umovakh-vonnogo-stanu-mozhlivost-ta-problemi (дата звернення: 21.04.2024).

5. Ржеутська Л. Ринок праці в Україні: фріланс виходить з "тіні"? , Економіка України, 2022, URL: <https://www.dw.com/uk/frilans-v-ukraini-vykhodyt-z-tini-a-62554700/a-62554700> (дата звернення: 22.04.2024).

6. Свириденко С. Співпраця іноземних компаній з ФОП як спосіб "відкриття бізнесу" в Україні, Європейська Бізнес Асоціація, URL: <https://eba.com.ua/spivpratsya-inozemnyh-kompanij-z-fop-yak-sposib-vidkryttya-biznesu-v-ukrayini/> (дата звернення: 26.04.2024).

7. Які зміни в оподаткуванні приніс Закон №2120-IX на період воєнного стану: ПДВ, податок на прибуток, ПДФО, військовий збір та інші платежі. URL: https://buh.ligazakon.net/aktualno/11891_yak-zmni-v-opodatkuvann-prins-zakon-2120-kh-na-perod-vonnogo-stanu-pdv-podatok-na-pributok-pdf-vyskoviy-zbr-ta-nsh-platezh (дата звернення: 20.04.2024).

References:

1. Vasilechko, N. (2016), "Variants of building the structure of IT companies in Ukraine", АО "BK Partners", Available at: [https://legalaid.ua/ua/varianty-pobudovy-struktury-it-kompanij-v-ukrajini-chastyna-1/#:~:text=\(Accessed: 26.04.2024\)](https://legalaid.ua/ua/varianty-pobudovy-struktury-it-kompanij-v-ukrajini-chastyna-1/#:~:text=(Accessed: 26.04.2024)).
2. Legal Hundred (2018), "Own business: which organizational and legal form to choose?", Available at: <https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/vlasnij-biznes-yaku-organizacijno-pravovu-formu-obrati.pdf> (Accessed: 26.04.2024).
3. State Statistics Service of Ukraine (2024), "Economic Statistics", Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed: 26.04.2024).
4. Danylenko, Ye. (2022), "Registration of legal entities under martial law: opportunities and problems", Available at: https://biz.ligazakon.net/analytcs/210554_restratsya-yuridichnikh-osb-v-umovakh-vonnogo-stanu-mozhlivost-ta-problemi (Accessed: 21.04.2024).
5. Rzhetska, L. (2022), "The labor market in Ukraine: freelance is coming out of the "shadows"?", Available at: <https://www.dw.com/uk/frilans-v-ukraini-vykhodyt-z-tini-a-62554700/a-62554700> (Accessed: 22.04.2024).
6. Svyridenko, S. "Cooperation of foreign companies with FOP as a way of "opening a business" in Ukraine", Yevropeys'ka Biznes Asotsiatsiya, Available at: <https://eba.com.ua/spivpratsya-inozemnyh-kompanij-z-fop-yak-sposib-vidkryttya-biznesu-v-ukrayini/> (Accessed: 26.04.2024).
7. Musiienko, V. (2022), "What changes in taxation did Law No. 2120-IX bring during the period of martial law: VAT, income tax, personal income tax, military levy and other payments", Available at: https://buh.ligazakon.net/aktualno/11891_yak-zmni-v-opodatkuvann-prins-zakon-2120-kh-na-perod-vonnogo-stanu-pdv-podatok-na-pributok-pdf-vyskoviy-zbr-ta-nsh-platezh (Accessed: 20.04.2024).

Стаття надійшла до редакції 29.04.2024 р.